

gemeente

Hardinxveld-Giessendam

Werken volgens het raadsprogramma in Hardinxveld-Giessendam

In het coalitieakkoord en het collegeprogramma 'Hardinxveld-Giessendam: Met elkaar en voor elkaar' zijn vier thema's/onderwerpen benoemd die het college samen met de gemeenteraad verder wil brengen in deze bestuursperiode. Mede gebaseerd op gesprekken tussen de coalitie en de overige fracties in de gemeenteraad is tijdens de onderhandelingen het idee ontstaan van een coalitieprogramma met aanvullend daarop een raadsprogramma.

College en raad hebben in verschillende gesprekken het raadsprogramma vormgegeven.

In deze notitie leest u over het idee achter het raadsprogramma, de inhoud en de kenmerken van de werkwijze. De notitie is een 'handboek soldaat', waarin de werkwijze is beschreven.

De gemeenteraad wordt gevraagd dit document vast te stellen.

In het coalitieakkoord en het collegeprogramma 'Hardinxveld-Giessendam: Met elkaar en voor elkaar' zijn vier thema's/onderwerpen benoemd die gezamenlijk het raadsprogramma vormen:

- Omgevingswet
- duurzaamheid
- burgerparticipatie en
- (bestuurlijke) omgeving van Hardinxveld-Giessendam

De start van het raadsprogramma

Deze vier onderwerpen zijn in het coalitieakkoord en in het daarop volgende collegeprogramma apart gemarkeerd. Het college streeft, nog meer dan bij andere onderwerpen, op de genoemde onderwerpen naar een goede en brede samenwerking met alle fracties in de gemeenteraad. Naast het onderhouden en versterken van die verbinding als het gaat om de relatie is het van toegevoegde waarde om inhoudelijk een aantal thema's met elkaar te delen en hierop resultaten te boeken in de samenleving.

In het coalitieakkoord schrijven de drie collegepartijen dat zij uitkijken naar een verdere uitwerking op een andere manier dan tot nu toe gebruikelijk was en naar de resultaten die dit ons als gemeente oplevert zowel op de relatie als op de inhoud.

De gemeenteraad aan de slag in 2 gesprekken

Nadat het collegeprogramma in het 3^e kwartaal van 2018 aan de gemeenteraad is aangeboden door het college, is de gemeenteraad aan de slag gegaan met het vormgeven van het raadsprogramma. In 2 gesprekken heeft de gemeenteraad, in aanwezigheid van het college, de manier van werken met een raadsprogramma verder uitgewerkt.

Op 1 april 2019 vond een startgesprek plaats tussen college en gemeenteraad over het raadsprogramma. Het doel van de avond was om beelden, verwachtingen en verschillen over het werken met een raadsprogramma met elkaar te verzamelen en te delen en uiteindelijk zo te komen tot een gezamenlijke manier van werken volgens een raadsprogramma.

Aan het eind van de avond en bij het verwerken van de opbrengsten bleek dat niet voor alle onderwerpen voldoende tijd was. Daarom is een tussenstap gemaakt. De opbrengsten van het startgesprek zijn teruggelegd bij het presidium en de gemeenteraad en aansluitend is een 2^e gesprek

gepland. De brede opvatting was dat het goed is om met elkaar de ingebrachte ingrediënten te beschouwen en voor het vervolg te weten wat we verstaan onder het raadsprogramma en wat de verwachtingen zijn.

Het vervolggerek, als verdieping op het startgerek, vond plaats op 6 juni 2019. Tijdens deze avond heeft de gemeenteraad zich gebogen over een aantal aanvullende vragen die uiteindelijk hebben geleid tot heldere beelden over het werken volgens een raadsprogramma. In deze notitie is vastgelegd op welke manier we werken volgens een raadsprogramma als een 'handboek soldaat'.

De inhoud van het raadsprogramma

- Omgevingswet
- duurzaamheid
- burgerparticipatie en
- (bestuurlijke) omgeving van Hardinxveld-Giessendam

➤ Omgevingswet

De Omgevingswet is een wetwijziging die naar verwachting in 2021 in werking treedt. De nieuwe wet bundelt de regelgeving in de fysieke leefomgeving. Daarnaast wordt beleid integraal vastgelegd. De implementatie van de Omgevingswet is een traject dat al enige tijd loopt, waarbij al zoveel mogelijk vanuit de uitgangspunten van het werken met een raadsprogramma wordt gewerkt. Er hebben diverse sessies met de raad plaatsgevonden. Ook is de gemeenteraad aan de voorkant betrokken bij het opstellen van de Nota van Uitgangspunten, waarin de belangrijkste kaders en inhoudelijke uitgangspunten voor de implementatie van de Omgevingswet zijn vastgelegd.

➤ Duurzaamheid

In HG werken we aan een energieneutrale gemeente in 2050. De lokale energie agenda beschrijft de wijze waarop we dat willen realiseren. Duurzaamheid is meer dan energie. In het brede raadsprogramma is ook aandacht voor luchtkwaliteit, circulaire economie en klimaatadaptatie. De eerste ontmoetingen met de raad (op inhoud) hebben plaatsgevonden.

➤ Burgerparticipatie

Toevoegen van meerwaarde aan resultaten in de samenleving door verschillende en nieuwe vormen van burgerparticipatie. Een startgesprek met de gemeenteraad wordt gepland.

➤ Bestuurlijke omgeving van Hardinxveld-Giessendam

Onze positie in de (bestuurlijke) omgeving bepalen voor de komende jaren gezien de veranderingen in onder meer Alblasserwaard, Hoeksche Waard en Land van Altena. Start proces in 2020.

Top 5: de kenmerken van het raadsprogramma

In het gesprek met de gemeenteraad zijn 5 kenmerken benoemd waaraan het werken volgens een raadsprogramma in meer of mindere mate moet voldoen:

1. *Breed gedragen door alle (politieke) partijen. Het raadsprogramma (ver)bindt ons.*
2. *Toekomstgericht met duidelijke lange termijn doelstellingen.*
3. *Werkende weg ontwikkelen en experimenteren per periode.*
4. *Aansluiting zoeken bij (verschillende) groepen inwoners.*
5. *SMART: zowel doelen als (financiële) spelregels.*

Toelichting op de Top5

Ad. 1.

Een breed gedragen voorstel of uitkomst is steeds het streven bij de onderwerpen in het raadsprogramma. Dit sluit echter het politieke debat niet uit. Waar er verschillen zijn, mogen deze ook zichtbaar worden. Breed gedragen betekent ook dat de fracties in de gemeenteraad er over in gesprek zijn: onderling, met het college of met de samenleving. De manier van werken in het raadsprogramma verbindt bij voorkeur de partijen. Zij zijn niet gebonden aan het voorstel dat uiteindelijk wordt voorgelegd om zo het politieke debat en de daarop volgende besluitvorming mogelijk te maken.

Ad. 2.

Het raadsprogramma en de onderwerpen die er onderdeel van uit maken kenmerken zich door gericht te zijn op de toekomst en het formuleren van lange termijn doelstellingen met een grote impact op de gemeente. De raad wordt op deze manier in de gelegenheid gesteld om deze lange termijn doelstellingen te monitoren. De onderwerpen in het raadsprogramma lopen na deze bestuurstermijn door/zijn niet gebonden aan de huidige raadsperiode.

Ad. 3.

De werkwijze die het werken met een raadsprogramma vraagt, wordt werkende weg ontwikkeld. Dat betekent ook dat er af en toe wordt uitgeprobeerd, wordt geëxperimenteerd. Voortschrijdend inzicht en actualiteit kunnen ertoe leiden dat een andere weg wordt ingeslagen. We willen hier flexibel in kunnen zijn. Raadsbreed wordt nagedacht over welke kaders we belangrijk vinden. Die afspraken over het proces maken we aan de voorkant

Ad. 4.

Benoemd is dat het raadsprogramma aansluit bij de inwoners van Hardinxveld-Giessendam. En dan met name alle inwoners, van jong tot oud en met welke behoefte dan ook. Dit heeft ook een relatie met het experimenteren, om alle inwoners te kunnen bereiken. Waar we het hebben over inwoners bedoelen we ook ondernemers en maatschappelijke organisaties.

Ad. 5.

Bij het werken met een raadsprogramma moeten doelen en resultaten zoveel als mogelijk SMART zijn geformuleerd (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden). De onderwerpen van het raadsprogramma moeten zijn voorzien van enkele financiële spelregels als kader. Afsproken is dat de verantwoording plaats vindt in de P&C-producten, bijvoorbeeld in een aparte paragraaf.

Raadsprogramma: een manier van werken

De opbrengsten van beide avonden vormen gezamenlijk het kader voor het werken met een raadsprogramma, inclusief de Top 5 van kenmerken.

Samengevat blijkt uit de gesprekken met de gemeenteraad en het college dat het raadsprogramma een manier van werken is. Het raadsprogramma is dus geen document of boekwerk. De manier van werken levert maatschappelijke resultaten.

Er zijn vier inhoudelijke thema's. De wijze waarop aan die thema's wordt gewerkt, voldoet aan de door de raad en het college genoemde kenmerken van het raadsprogramma. Daarnaast is er ruimte om de werkwijze per thema verschillend in te vullen.

- Het werken met een raadsprogramma en de onderwerpen daarin is een manier van werken waar we mee aan de slag gaan. Er is van tevoren geen voorgeschreven aanpak. Die hangt af van de inhoud van het onderwerp en wordt werkende weg bepaald. Dat kan betekenen dat de ene keer een proces van te voren wordt uitgelijnd en wordt uitgevoerd terwijl een andere keer wordt afgesproken dat er stap voor stap wordt bepaald wat nodig is.
- In het raadsprogramma zijn vier onderwerpen opgenomen. In principe kunnen ook nieuwe onderwerpen worden toegevoegd in het raadsprogramma als de gemeenteraad dit wenst.
- De vier onderwerpen (Omgevingswet, duurzaamheid, burgerparticipatie en (bestuurlijke) omgeving van Hardinxveld-Giessendam) verschillen van karakter: zowel op inhoud als op proces. Daarnaast is het ene onderwerp al in voorbereiding (voor uitvoering) terwijl het andere onderwerp nog moet starten.

Die manier van werken kan per thema uit het raadsprogramma verschillend zijn: zowel de aanpak als het te volgen proces kunnen verschillen. Er is onderscheid te maken in de onderwerpen in het raadsprogramma. Zo zijn de onderwerpen duurzaamheid en Omgevingswet meer inhoudelijk van karakter dan de onderwerpen burgerparticipatie en de (bestuurlijke) omgeving. Daarnaast zijn de onderwerpen duurzaamheid en Omgevingswet reeds van start en zijn zowel college als gemeenteraad in het proces betrokken.

- De Top 5 van kenmerken van het raadsprogramma komen per onderwerp terug in bijvoorbeeld voorstellen aan de gemeenteraad. Deze kenmerken leggen we als het ware langs een onderwerp, waarna het college opdracht krijgt om het onderwerp uit te werken. De mate waarin de kenmerken voorkomen, verschillen per onderwerp.
- Uiteindelijk mondt een onderwerp uit in een (formeel) voorstel aan de gemeenteraad waarover besluitvorming plaatsvindt via het Debat & Besluit. We zijn/gaan aan de slag met de verdere (inhoudelijke) uitwerking van de vier onderwerpen aan de hand van de beschreven uitgangspunten.
- Het presidium vormt de werkgroep die de voortgang op het raadsprogramma en het gehele proces monitort. Zo is er een vast moment in de agenda's waarop over de voortgang gesproken kan worden. De werkgroep is ook het klankbord voor de organisatie als het gaat om (nieuwe) ontwikkelingen in het raadsprogramma.